



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4422/2022
20.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Иване Рађеновић, председника већа, Владиславе Милићевић и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милош Васић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Путеви Србије“ са седиштем у Београду, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 4630/2021 од 11.05.2022. године, у седници већа одржаној 20.09.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 4630/2021 од 11.05.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Прокупљу П1 242/20 од 21.06.2021. године, исправљена решењем П1 242/2020 од 08.07.2021. године и решењем П1 242/2020 од 04.11.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и наложено туженом да тужиоцу исплати увећану зараду по основу сменског рада за период од 16.12.2015. године до 19.02.2018. године у појединачно одређеним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате, ближе означене у овом ставу изреке. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да накнади тужиоцу трошкове парничног поступка у износу од 160.063,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 4630/2021 од 11.05.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда, исправљена решењем истог суда од 08.07.2021. године и решењем од 04.11.2021. године, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му исплати увећану зараду по основу сменског рада за период од 16.12.2015. године до 19.02.2018. године у појединачно месечним износима са припадајућом законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе одређено у овом делу изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка,

погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правноснажну пресуду донету у другом степену у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни суд је утврдио да је ревизија тужиоца неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, а нема ни других битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. учињених пред другостепеним судом, на које се неосновано указује у ревизији. Супротно тврдњи ревидента, релевантно чињенично стање утврђено је првостепеном пресудом сагласно доказима изведеним сходно члану 228. ЗПП цењеним у складу са одредбом члана 8. ЗПП, а другостепени суд је оценио и све битне жалбене наводе и навео разлоге које је узео у обзир по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у спорном периоду од 16.12.2015. године до 19.02.2018. године био у радном односу код туженог и обављао је послове инкасанта прве категорије по сменама, по унапред утврђеном распореду, са местом рада на рампи за наплату путарине у Уговорима о раду од 02.12.2015. године и од 31.05.2016. године није уговорено увећање зараде за рад у сменама, а предвиђено је да се врста и степен стручне спреме и посебна знања за рад на одређеним пословима, који су одређени сложеношћу послова, одговорношћу за обављање послова и условима рада, изражавају коефицијентом посла који запослени обавља и да тај коефицијент износи 1,7, те да се зарада за обављени рад састоји од основне зараде, увећане зараде и дела зараде за радни учинак. Чланом 42. став 2. тачка 2. Правилника о раду туженог од 17.04.2015. године прописано је да су у оквиру припадајућих коефицијената за систематизоване послове вредновани услови рада који се односе на рад у сменама. Вештачењем од стране вештака економске струке утврђено је да би увећана зарада тужиоца по основу сменског рада током спорног периода одговарала појединачним месечним износима ближе одређеним у изрекама пресуда нижестепених судова.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је нашао да тужиоцу у спорном периоду (16.12.2015. године до 19.02.2018) није исплаћивана увећана зарада која му, по становишту тог суда, припада за рад у сменама. У складу са наведеним, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и обавезао туженог да тужиоцу исплати дуговане износе на име накнаде увећане зараде за сменски рад.

Другостепени суд налази да је одлука првостепеног суда донета погрешном применом материјалног права на утврђено чињенично стање. Становиште другостепеног суда је да, у складу са новелираном одредбом члана 108. Закона о раду, послодавац има овлашћење да својим општим актом вреднује рад у сменама као елемент за утврђивање основне зараде. У ситуацији када је такав рад вреднован при утврђивању основне зараде, искључена је могућност примене увећања зараде, јер је сменски рад већ вреднован кроз утврђену основну зараду, при том имајући у виду да се коефицијент за обрачун зараде одређује на основу услова рада, одговорности сваког појединачног радног места, а не према врсти и степену стручне спреме коју има запослени. Будући да је утврђено да је Правилником о раду туженог од 17.04.2015. године сменски рад, као услов рада, вреднован у оквиру припадајућих коефицијената, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца за исплату увећане зараде за рад у сменама.

Супротно наводима ревизије, Врховни суд налази да је другостепена одлука донета правилном применом материјалног права на правилно и потпуно утврђено чињенично стање.

Одредбом члана 108. став 1. новелираног Закона о раду („Сл. Гласник РС“ бр. 24/05...са изменама и допунама објављеним у „Сл. Гласнику РС“ бр. 75/2014 и 13/2017), прописано је да запослени има право на увећану зараду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду и то за рад на дан празника, за рад ноћу, за прековремени рад и за минули рад. Према одредби става 4. истог члана, општим актом и уговором о раду могу да се утврде и други случајеви у којима запослени има право на увећану зараду, као што је увећање зараде по основу рада у сменама.

Сходно цитираној одредби, послодавац има овлашћење да својим општим актом и уговором о раду закљученим са запосленим утврди право запосленог на увећану зараду и њену висину за рад у сменама, али такође може да својим општим актом вреднује рад у сменама као елемент за утврђивање основне зараде.

У конкретном случају, општим актом туженог послодавца Правилником о раду од 17.04.2015. године, чланом 42. став 2. тачка 2., између осталог прописано је да су у оквиру припадајућих коефицијената за систематизоване послове вредновани и услови рада који се односе на рад у сменама. Дакле, општим актма послодавца право на увећану зараду није утврђено као посебно право запослених, а уговорима о раду који је тужилац закључио са туженим 02.12.2015. године и 31.05.2016. године није уговорено да тужилац има право на увећану зараду по основу сменског рада, иако је таква могућност предвиђена и након измена и допуна Закона о раду од 29.07.2014. године. У таквој ситуацији Врховни касациони суд налази да тужени није поступио супротно закону и да је у свему испунио своју обавезу према тужиоцу тако што му је у утуженом периоду исплаћивана зарада урачунавањем коефицијента за сменски рад у основицу. Из изнетих разлога неосновано се ревизијом тужиоца указује да сменски рад није вреднован при утврђивању основне зараде јер тужени општим актима није приказао структуру коефицијента као елемента за обрачун и исплату зараде.

Правило је утврђено да су одредбом члана 42. став 2. Правилника о раду туженог од 17.04.2015. године у оквиру припадајућих коефицијената за систематизоване послове вредновани и услови рада који се односе на рад у сменама. Тужиоцу, као и свим запосленима код туженог, зарада је морала бити обрачуната на начин како то предвиђа важећи општи акт туженог. Како је тужиоцу у утуженом периоду исплаћивана увећана зарада за сменски рад, урачунавањем коефицијента за сменски рад у основицу, тужбени захтев тужиоца за исплату увећане зараде по том основу према обрачуну вештака је неоснован, због чега је побијаном другостепеном одлуком правилно одбијен тужбени захтев тужиоца за исплату увећане зараде по основу сменског рада.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни је одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Ивана Рађеновић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**